

U S N E S E N Í

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Jana Dvořáka a soudců Petry Venclové a Aleše Korejtky ve věci **navrhovatelů a) Komunistická strana Čech a Moravy**, IČO: 00496936, Politických vězňů 1531/9, 110 00 Praha, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím J.K., zmocněnce volební strany, „X“, **b) P.K.**, „X“, **za účasti 1) Městský úřad Vysoké Mýto**, B. Smetany 92, 566 32 Vysoké Mýto, **2) Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová**, IČO: 00442704, 120 00 Karlovo náměstí 317/5, 120 00 Praha, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím M.B., zmocněnce volební strany, „X“, **3) PATRIOTI pro VM, sdružení politického hnutí VÝCHODOČEŠI a nezávislých kandidátů**, IČO: 71443355, které ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím I.N., zmocněnce volební strany, „X“, **4) Strana Práv Občanů**, IČO: 71339752, Loretánská 179/13, 118 00 Praha, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím J.D., zmocněnce volební strany, „X“, **5) Občanská demokratická strana**, IČO: 16192656, Doudlebská 1699/5, 140 00 Praha, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím O.V., zmocněnce volební strany, „X“, **6) Nestraníci**, IČO: 27034500, K. H. Borovského 672, 565 01 Choceň, kteří ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím F.J., zmocněnce volební strany, „X“, **7) TOP 09**, IČO: 71339728, Újezd 450/40, 118 00 Praha, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím M.V., zmocněnce volební strany, „X“, **8) ANO 2011**, IČO: 71443339, Pyšelská 2361/4, 141 00 Praha, které ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím S.E., zmocněnce volební strany, „X“, **9) Volba pro město**, IČO: 68210396, Orlická 163/18/18, 500 03 Hradec Králové, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím B.F., zmocněnce volební strany, „X“, **10) Česká strana sociálně demokratická**, IČO: 00409171, Hybernská 1033/7, 110 00 Praha, která ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím M.S., zmocněnce volební strany, „X“, **11) Nezávislí**, IČO: 60458399, Olomoucká 261/36, 789 85 Mohelnice, kteří ve volebních věcech činí úkony prostřednictvím A.L., zmocněnce volební strany, „X“, **o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva města Vysoké Mýto konaných ve dnech 10. 10. 2014 a 11. 10. 2014,**

t a k t o :

- I. **Návrh se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Navrhovatelům se vrací zaplacený soudní poplatek za návrh na zahájení řízení ve věcech volebních ve výši 2.000,-- Kč. Soudní poplatek bude po právní moci tohoto usnesení navrhovatelům vrácen z účtu Krajského soudu v Hradci Králové.**

IV. Soud vyzývá navrhovatele, aby ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení tohoto usnesení písemně soudu sdělili číslo účtu, na nějž jim má být soudní poplatek vrácen.

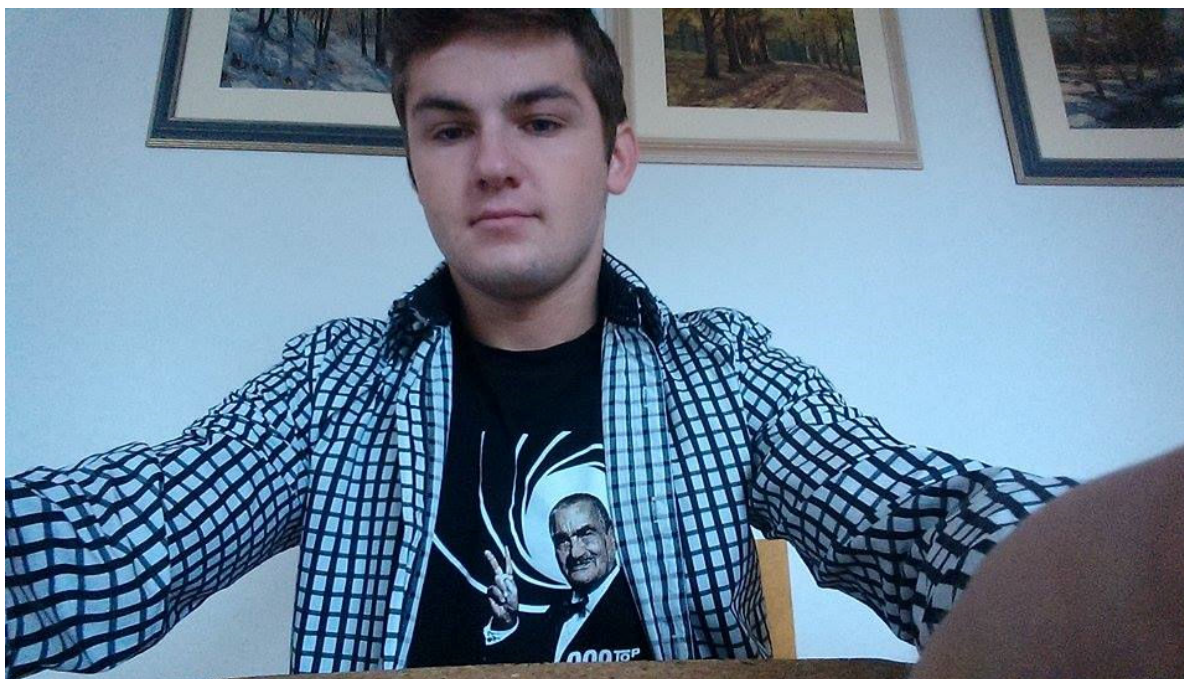
O d ů v o d n ě n í :

Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích (dále též „soud“) byl doručen návrh na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva města Vysoké Mýto konaných ve dnech 10. 10. 2014 a 11. 10. 2014.

Navrhovatelé v návrhu tvrdili, že z fotografie pořízené manželkou starosty města Vysoké Mýto paní B.S. a z výpovědi zapisovatelky okrskové volební komise (volební okrsek č. 1) paní I.H. zjistili, že dne 11. 10. 2014 měl Š.D., člen volební komise delegovaný TOP 09 do okrskové volební komise ve volebním okrsku č. 1, na sobě kalhoty a košili s dlouhým rukávem. Během dopoledne si „*však dotýčný košili rozepnul a pod touto měl tričko černé barvy s bílým potiskem znázorňujícím hlavu předsedy politické strany TOP 09 Karla Schwarzenberga a nápis TOP 09*“. Výzvu zapisovatelky, „*aby si košili opět zapnul nebo si tričko sundal*“, „*uposlechl jen s krajním odporem*“. Po chvíli „*se ale vše opakovalo, když si ji opět rozepnul*“. Dle navrhovatelů tak došlo k porušení § 30 odst. 3 zák. č. 491/2001 Sb.¹ takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb. Toto tvrzení „*opírají navrhovatelé zejména o skutečnost, že Komunistická strana Čech a Moravy měla tak málo hlasů, že se nedostala do Zastupitelstva města Vysoké Mýto a přitom dle zveřejněných výsledků bylo zjištěno, že od získání mandátu ji dělilo 126 hlasů, což odpovídá pouhým 6 voličům*“. Dle navrhovatelů se jedná „*o tak malý rozdíl, že mohl být zapříčiněn právě propagací politické strany TOP 09 Š.D.*“. Jinými slovy navrhovatelé jsou přesvědčeni, že TOP 09 „*získala*“ v důsledku protiprávního jednání Š.D. „*hlasy voličů na úkor politické strany KSČM*“. S ohledem na výše uvedené navrhovatelé uzavřeli, že „*nezákonné jednání pana Š.D. způsobilo neplatnost celých voleb do Zastupitelstva města Vysoké Mýto*“.

Další účastník řízení (TOP 09) ve svém vyjádření ze dne 3. 11. 2014 potvrdil, že Š.D., člen volební komise delegovaný TOP 09 do okrskové volební komise ve volebním okrsku č. 1, měl skutečně dne 11. 10. 2014 na sobě triko, na němž byl vyobrazen předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg, dále na něm byl vytištěn nápis „*ve službách naší republiky*“ a doplňující text „*009 TOP*“. Dle vyjádření TOP 09 však Š.D. měl „*přes triko oblečenou košili*“, která byla „*většinu dne zapnutá*“. TOP 09 pak ke svému vyjádření přiložila i tuto fotografii Š.D.:

¹ Dle § 30 odst. 3 zák. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve dny voleb je zakázána volební agitace a propagace pro volební strany i nezávislé kandidáty v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí.

TOP 09 vyjádřila přesvědčení, že Š.D.svým jednáním neporušil § 30 odst. 3 zák. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“). I kdyby však zákon porušen byl, nebyl porušen takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb.

Podle § 60 odst. 1, 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále též „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí (odst. 1). **Návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb** (odst. 3).

Dle ustálené rozhodovací praxe volebních soudů (srov. – mutatis mutandis - usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, publikované pod. č. 354/2004 Sb. NSS) je podmínkou vyhovění návrhu na vyslovení neplatnosti voleb:

(1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, popř. i právních předpisů jiných, jimiž je volební proces přímo či nepřímo upraven, jakož i základních ústavních principů (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze 4. 7. 2006, č. j. Vol 66/2006 - 105, publikované pod č. 948/2006 Sb. NSS),

(2.) vztah mezi touto protizákonností a výsledkem voleb a

² Zdroj: TOP 09

(3.) zásadní intenzita této protizákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, dopadly by volby odlišně (tzv. zatemnění volebních výsledků).

Soud tedy zkoumal, zda shora popsaným jednáním Š.D. byl porušen volební zákon takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb. Přitom měl na paměti i závěry Ústavního soudu. Dle Ústavního soudu naše volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je proto třeba považovat za relativní a jejich význam je nutno poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového, nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popřípadě na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. **Řízení je tedy založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny** (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 5/02, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení, svazek č. 28, str. 25 a násl., a vyhlášený pod č. 476/2002 Sb.), **přičemž rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily, nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak.** **Vyslovení neplatnosti voleb totiž nelze považovat za trest za porušení volebních předpisů, jedná se o prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu** (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení, svazek č. 36, str. 185 a násl., a vyhlášený pod č. 140/2005 Sb.).

Dle § 30 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí ve dny voleb je zakázána volební agitace a propagace pro volební strany i nezávislé kandidáty v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí.

Jak je patrné např. z internetových stránek TOP 09 (<http://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/top-agent-009-karel-schwarzenberg-bojuje-ve-sluzbach-ceske-republiky-13920.html>), motiv s Karlem Schwarzenbergem v roli agenta „*ve službách naší republiky*“

byl užit v prezidentské volební kampani v roce 2013 k propagaci Karla Schwarzenberga, předsedy TOP 9 a kandidáta TOP 09 na prezidenta České republiky, jakož i k propagaci TOP 09 samotné. TOP 09 též výslovně na svých internetových stránkách uvedla, že „*strana tak navazuje na netradiční marketingový přístup z předchozí kampaně*“.

Je proto nepochybné, že reklamní triko, které měl Š.D., člen volební komise delegovaný³ TOP 09 do okrskové volební komise ve volebním okrsku č. 1, dne 11. 10. 2014 na sobě, bylo (stejně jako např. reklamní plachty, plakáty či placky) určeno k propagaci předsedy TOP 09 Karla Schwarzenberga a k propagaci samotné TOP 09. Jestliže toto triko měl - byť je po určitou část hlasování – člen volební komise ve volební místnosti oblečeno a motiv s předsedou TOP 09 v roli agenta „*ve službách naší republiky*“ a s nápisem TOP 09 byl viditelný (což TOP 09 nezpochybňuje), propagoval tak v den voleb přímo ve volební místnosti v rozporu se zákonem (§ 30 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí) jednu z volebních stran (TOP 09).

Lze tedy uzavřít, že volební zákon Š.D. porušen sine dubio byl, nicméně toto protiprávní jednání nemohlo ovlivnit výsledek voleb. Zkušenost totiž ukazuje (a z ní vychází i ustálená rozhodovací praxe volebních soudů), že při cestě do volební místnosti a při následném hlasování jsou již voliči pevně rozhodnutí, komu odevzdají svůj hlas. Toto jejich přesvědčení by mohlo být zvráceno vskutku jen velmi intenzivním atakem, kterým by mohla být např. snaha o přímé či nepřímé podplácení, vyhrožování, zastrahování, vytváření překážek vstupu do objektu, kde se volby provádí, či zprostředkování hrubě difamující informace o některé z volebních stran či o některém z protikandidátů (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. Vol 7/2008 - 13, či bod 50 odůvodnění usnesení téhož soudu ze dne 18. 6. 2013, č. j. Ars 2/2013 – 59). Naopak představa, že by takto rozhodnutí voliči mohli být ve volební místnosti jakkoli ovlivněni trikem s podobiznou předsedy TOP 09 Karla Schwarzenberga, který nadto ani do Zastupitelstva města Vysoké Mýto nekandidoval, je poněkud úsměvná a svědčí o hrubém podcenění rozumu voličů. Navrhovatelé též (snad) nemohli mýlně vážně, že voliče levicové Komunistické strany Čech a Moravy, jejímž programovým cílem je socialismus (<http://www.kscm.cz/nase-strana/stanovy>), odlákala s pomocí reklamního trička přímo ve volební místnosti právě TOP 09, která je konzervativní pravicovou stranou vycházející z tradic křesťansko-židovské evropské kultury a prosazující principy svobodného trhu (<http://www.top09.cz/dokumenty/stanovy/>).

Dále nelze přehlédnout, že navrhovatelé (a ani nikdo z voličů) nepodali dotčené okrskové volební komisi stížnost (§ 42 odst. 2 písm. g/ zákona o volbách do zastupitelstev obcí) na jednání Š.D. Pokud se tak nestalo, nelze teprve v návrhu podaném u soudu po vyhlášení volebních výsledků úspěšně namítat porušení volebního zákona v uvedeném směru (princip subsidiarity soudního přezkumu). Návrh na vyslovení neplatnosti voleb či jiné návrhy na zahájení soudního řízení ve věcech volebních totiž slouží spíše jako nástroje podpůrné, už vzhledem k následnosti jejich uplatnění a k nemožnosti odstranit samotný závadný stav, ale toliko odstranit jeho následky, tedy například prohlásit volby za neplatné (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. Vol 7/2008 – 13, či usnesení téhož soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 83/2006 – 93 /ústavní stížnost proti tomuto usnesení Nejvyššího správního soudu byla jako zjevně neopodstatněná usnesením pléna Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 94/06, odmítnuta).

³ § 17 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí

Výše uvedené závěry soudu však rozhodně nelze interpretovat tak, že by soud bagatelizoval popsané porušení volebního zákona. Volby jsou procesem, ve kterém se demokracie v pravidelných intervalech obnovuje. Jsou procesem, kdy se lid (voličstvo) jako suverén, jako moc konstitutivní, dostává ke slovu, aby vytvořil novou vládnoucí většinu (moc konstituovanou), nebo obměnil stávající většinu nebo znovu potvrdil (dal nový mandát) dosavadní veřejné moci.⁴ Jedná se o v demokracii klíčový proces (rituál) a **jednání každého, kdo tento proces (rituál) naruší, je nutno nejen odsoudit, ale též podle zákona postihnout** (byť si je soud plně vědom závažných /a dlouhodobě kritizovaných/ nedostatků a mezer právní úpravy na tomto úseku,⁵ postižitelné takové jednání nepochybně je - srov. např. § 46 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, § 351 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). Pokud by totiž takové jednání bylo tolerováno, nelze vyloučit (s ohledem na úroveň volební kultury v České republice), že za čtyři roky budou u okrskových volebních komisí „vybavení“ různými předměty propagujícími kandidující politické strany delegáti všech volebních stran. V této souvislosti je třeba připomenout, že **svoboda není absolutní, každá svoboda má své meze. Jak učil již Platón, Cicero i další, absolutní svoboda s sebou přináší neúctu k druhým a k zákonům, „takže nakonec otec se bojí syna, syn si nevážá otce...učitel se bojí žáků a lichotí jim, žáci opovrhují učiteli, mladíci si osobují vážnost starců, starci se snižují ke hrám mladíků, aby u nich nebyli v nenávisti a na obtíž...a také psi a koně mají takovou svobodu a osli tak svobodně pobíhají, že je jim nutno uhýbat z cesty...proto stejně jako z přílišné moci vládců vzniká záhuba vládců, tak i sama svoboda příliš svobodný lid strhává do otroctví“.**⁶

Závěrem je třeba zdůraznit, že soudní přezkum voleb je ultima ratio a jeho účelem není trestání „volebních delikventů“, jak bylo podrobně rozvedeno výše. Proto kdokoli v budoucnu zjistí porušení volebního zákona, je jeho povinností neprodleně

⁴ Srov. odlišné stanovisko soudkyně Ivany Janů k nálezu Ústavního soudu dne 26. 1. 2005, Pl. ÚS 73/04.

⁵ Ústavní soud již v nálezu ze dne 26. 1. 2005, Pl. ÚS 73/04, uvedl: „Ústavní soud si je vědom složitosti projednávané věci a zejména závažných nedostatků a mezer právní úpravy na tomto úseku. Očekává proto, že zákonodárce zváží na základě získaných poznatků otázky jak hmotněprávní, tak procesněprávní úpravy přezkumu platnosti voleb a jejich ověřování, aby nevyvolávala zbytečné problémy a byla vnitřně souladná (srov. rozbor v práci Filip, J., Holländer, P., Šimíček, V.: Zákon o Ústavním soudu. Komentář. C. H. Beck, Praha 2001, s. 405 – 411). Rovněž tak je třeba zvážit soustavu prostředků ochrany voleb a volebního práva, stejně jako jiných subjektivních práv v průběhu volební kampaně (např. zkrácené řízení o tiskových opravách a omluvách), aby za porušení takových pravidel mohl být případně sankcionován ten, kdo je způsobil. Hrozba zrušení výsledku voleb jako jedině možný důsledek je v takovém případě v rozporu s ústavním principem přiměřenosti zásahu veřejné moci. To jistě nevylučuje, aby kandidát, který se dopustil závažného volebního deliktu (např. podvod, podplácení), nebyl diskvalifikován. Ústavní soud je v této souvislosti nucen konstatovat, že ve srovnání s jinými státy je právní úprava vad volebního procesu, volebních deliktů a vůbec pravidel vedení volební kampaně jednak velmi kusá, jednak svými kořeny v podstatě tkívá v podmínkách úpravy odpovídající „volbám“ z dob minulého režimu. Volební zákonodárce bude proto muset zvážit, zda volební kultura voličů, kandidátů a veřejných funkcionářů je na takové úrovni, že úprava těchto otázek je zbytečná, nebo zda bude volební chování usměrňovat cestou předem stanovených pravidel, která vytvoří stav právní jistoty subjektů volebního procesu a která budou alespoň předpokladem volební ekonomie.“

⁶ Cicero, Marcus Tullius. O věcech veřejných (De re publica): latinsko – česky. 1. vydání. Praha: OIKOYMENH, 2009, s. 69 (přeložil Jan Janoušek a poznámkami opatřil Aleš Havlíček a Hana Fořtová). Na našem území má však zřejmě neúcta k zákonům a k formálním autoritám „tradici“. Např. již první československý ministr financí Alois Rašín (Paměti Dr. Aloise Rašína) si postěžoval: „...lid si myslí, že svoboda předpokládá neposlušnost...Okresní hejtman se bojí poručiti četníkovi, četník chodí raději v civilu, poněvadž se bojí, že by musel někdy zakročiti..., lid obojího pohlaví stojí na stanovisku, že by si zadal, pokud by státní úřad poslouchal“ (Bělina, P. Svoboda neznamena neposlušnost. Co jsme roku 1918 ztratili a co získali. Dějiny a současnost. 2014, č. 6, s. 12).

zasáhnout, tedy informovat o tomto porušení okrskovou volební komisí, resp. předsedu této komise (srov. § 35 zákona o volbách do zastupitelstev obcí), aby byl případný vliv protiprávního jednání na výsledek voleb omezen na minimum. Obsah oznámení (stížnosti) musí být zaznamenán v zápise okrskové volební komise o hlasování (§ 42 odst. 2 písm. g/ zákona o volbách do zastupitelstev obcí), stejně jako musí být zaznamenána usnesení, která komise přijala, a jejich stručné zdůvodnění (to se však v daném případě nestalo, jak plyne z čestného prohlášení zapisovatelky okrskové volební komise paní I.H. /čestné prohlášení založeno na listu číslo 7 spisu zn. 52A 97/2014/). **V demokracii, má-li být funkční, nemohou být občané k protiprávnímu jednání druhých lhostejní, neboť normální je pravidla dodržovat a řád chránit, nikoliv pravidla porušovat a řád bourat.**

Ze všech shora uvedených důvodů soud návrh bez jednání (§ 90 odst. 3 věta druhá s. ř. s.) jako nedůvodný zamítl (výrok I).

O náhradě nákladů řízení rozhodl (výrok II) soud v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Vzhledem k tomu, že navrhovatelé opatřili návrh kolkovými známkami v hodnotě 2.000,-- Kč, ačkoli řízení ve věcech volebních jsou ex lege osvobozena od soudního poplatku (§ 11 odst. 1 písm. i/ zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů), rozhodl soud v souladu s § 10 odst. 1 in fine zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, tak, že se navrhovatelům vrací soudní poplatek, který zaplatili, ač k tomu nebyli podle zákona povinni (výrok III) a vyzval navrhovatele, aby ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení tohoto usnesení písemně soudu sdělili číslo účtu, na nějž jim být soudní poplatek vrácen (výrok IV).

P o u č e n í : **Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.) a není proti němu kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).**

V Pardubicích dne 10. listopadu 2014

JUDr. Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová